
het aanzien van

twalf maanden
wereldnieuws
in beeld

2014

SAMENSTELLING, EINDREDACTIE EN TEKSTEN:

Han van Bree
met medewerking van
Sacha Buddingh¹
Frans Duivis
Joris Heynen
Peter Renard
met speciale dank aan
Jelle Beukema
Luca Coenders
Gijs van Geel
Lieke van Geel
Ans Huizing
Pleun Riteco

BEELDRESEARCH:

Han van Bree

ONTWERP & LAY-OUT:

studio Xammes, Vijfhuizen

DIGITALE BEELDBEWERKING:

studio Xammes, Vijfhuizen

DRUK:

Drukkerij Wilco B.V., Amersfoort

Spectrum maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Postbus 97
3990 DB Houten

© 2015 Han van Bree

© 2015 Nederlandstalige uitgave: Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten – Antwerpen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB, Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks al de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 00 34111 5
NUR 680, 530

www.unieboekspectrum.nl

het aanzien van

twalf maanden
wereldnieuws
in beeld

2014

Spectrum

Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten – Antwerpen

Woord vooraf

POETIN Drie mensen die samen een pilsje drinken tijdens de Olympische Spelen in Sotsji. Het is met terugwerkende kracht een van de meest opmerkelijke nieuwsfoto's van 2014. Een foto ook die in de loop van het jaar telkens een andere lading kreeg. De Russische president Vladimir Poetin kwam op 9 februari onverwacht naar het Holland House, waar de Nederlandse delegatie de zoveelste gouden medaille vierde. Hij trof daar koning Willem-Alexander en koningin Máxima en dronk met hen vrolijk een drankje.

DIALOOG Het Nederlandse koningspaar had een oproep genegeerd om Sotsji te boycotten vanwege de beroerde mensenrechtensituatie in Rusland, waar onder meer opposanten van de regering en homoseksuelen het leven danig zuur werd gemaakt. Andere staatshoofden, onder wie de Amerikaanse president Barack Obama, hadden wel gehoor gegeven aan het verzoek weg te blijven op de Spelen. Maar de Nederlandse regering onder aanvoering van minister-president Mark Rutte (VVD) koos ervoor de dialoog met Rusland 'open te houden'. Een maand later lijfde Rusland het bij Oekraïne horende schiereiland de Krim in – omdat de overwegend pro-Russische bevolking daarom had gevraagd in een volkenrechtelijk dubieus referendum. De dialoog had weinig opgeleverd.

MH17 Op 17 juli kreeg de foto van Sotsji een extra wrange bijmaak toen een vliegtuig van Malaysia Airlines boven Oekraïne uit de lucht werd geschoten, meer dan waarschijnlijk met een Russische luchtafweerraket. Pro-Russische rebellen meenden een Oekraïens transporttoestel te hebben geraakt, maar in plaats van 'slechts' vier bemanningsleden van zo'n vrachtvliegtuig werden bijna driehonderd mensen (onder wie 193 Nederlanders) op lafhartige wijze vermoord. Met medewerking van de Russische president Poetin, die de opstandelingen van wapens had voorzien, werd aan het leven van onschuldige toeristen, conferentiegangers en mensen die huiswaarts keerden abrupt een einde gemaakt. En Poetin? Die gaf de Oekraïense regering de schuld omdat die in actie was gekomen tegen de pro-Russische separatisten in het oosten van het land. Als er niet was gevochten, zou vlucht MH17 nooit uit de lucht zijn geschoten – aldus Poetin, die bovendien naar buiten bracht dat het passagiersvliegtuig door een raket van een Oekraïens militair toestel was neergehaald.

SPORTSUCCESSEN Na de tragedie die Nederland – net als onder meer Maleisië en Australië – in diepe rouw dompelde, weerklonk opnieuw de roep om een boycot. Een boycot van Russisch gas, een boycot van door Rusland te organiseren sportevenementen zoals het wereldkampioenschap voetbal in 2018 en het Europees kampioenschap schaatsen in 2015. Daar wegblijven zou geen vrijblijvende daad zijn, want Nederlandse sporters waren enorm succesvol. Niet alleen op de Olympische Spelen van Sotsji hadden koning Willem-Alexander, koningin Máxima en andere Nederlandse sport supporters reden tot juichen. Het hele jaar door grossierden Nederlandse sporters in Europese en wereldtitels. Het begon al op 1 januari toen Michael van Gerwen wereldkampioen darten werd. Half december waren de Nederlandse zwemsters zeer succesvol op het WK kortebaan in Doha, waar vijf keer goud werd gewonnen. Daartussen was het voortdurend feest in het Nederlandse sportkamp: of het nu schaatsers, openwaterzwemmers, springruiters, turners, atletes, hockeyvrouwen of zeilers waren, allemaal brachten ze eremetaal mee naar huis. En het Nederlands voetbalelftal bereikte op het WK in Brazilië een vooraf niet verwachte derde plaats. Als er geen MH17 was geweest, zou 2014 ongetwijfeld als oranje sportjaar de boeken in zijn gegaan.

HAAT Maar wereldwijd gezien was het vooral het jaar van de haat, van gruwelijk en wreed geweld. IS onthoofdde voor het oog van videocamera's Syrische militairen en buitenlandse journalisten. De Taliban vermoordde in Pakistan op één dag meer dan 130 scholieren. Boko Haram richtte in Nigeria de ene slachtpartij na de andere aan. In Mexico verdwenen 43 studenten spoorloos. De naar verzoening strevende Nederlandse pater Frans van der Lugt werd in het Syrische Homs op brute wijze gedood. In India bleef het (seksueel) geweld tegen meisjes en vrouwen voortduren. Bezoekers van het Joods Museum in Brussel en biddende joden in een synagoge in Jeruzalem werden met kogels doorzeefd. In Libië woedde een burgeroorlog. In de Verenigde Staten werd fel geïmagineerd omdat blanke agenten die zwarte verdachten hadden omgebracht, daarvoor niet werden vervolgd...

HUISELIJK Op een vrijdagavond in augustus nam Alexander Klöpping, de dankzij *De Wereld Draait Door* bekende internet-ondernemer, *Het aanzien van 2000* uit zijn boekenkast. Wat hem opviel was dat er opmerkelijke overeenkomsten waren tussen dat jaar en 2014. Zo waren er in 2000 heftige gevechten tussen Israëliërs en Palestijnen en net als toen waart ook thans het ebolavirus moordzuchtig en ontwrichtend rond in Afrika – zo liet hij via Twitter en Instagram weten. *De Volkskrant*-columnist Peter Middendorp verwees eveneens naar *Het aanzien van* in zijn dit jaar verschenen roman *Vertrouwd voordelig*, dat speelt in het Emmen van de jaren zeventig. Toen het gezin van de hoofdpersoon vanwege een verbouwing tijdelijk elders was gehuisvest, werden op een plank ‘wat delen *Het aanzien van* en een paar fotoalbums’ gezet om zo de provisorische woonkamer ‘iets huiselijks’ te geven.

CONCHITA *Het aanzien van* als vertrouwd steunpunt. Al decennialang is dat het geval. Met naast grote nieuwsfeiten ook aandacht voor bijzondere rages. Zo waren er de loomelastiekjes waarmee scholieren allerlei veelkleurige armbandjes maakten en werd met de Ice Bucket Challenge aandacht gevraagd voor de vreselijke ziekte ALS. Minstens zo opvallend was de vrouw met de baard, Conchita Wurst, die het Eurovisie Songfestival wist te winnen. Dit alles en veel meer vindt u aan de hand van bijzondere foto's en kernachtige teksten terug in deze 53e editie van een reeks die, zoals Klöpping liet zien, met het verstrijken der jaren nog aan waarde wint. Want ongetwijfeld staan er meer foto's in *Het aanzien van 2014* waar in de loop der tijd anders tegenaan gekeken zal worden. Goed bewaren dus!

Han van Bree

Sotsji kleurt oranje

Nederlandse schaatsers winnen recordaantal medailles

RUSLAND Acht keer goud, zeven keer zilver en negen keer brons. Nooit eerder was Nederland zo succesvol geweest op de Winterspelen als in het Russische Sotsji, waar tussen 7 en 23 februari werd gestreden om Olympisch eremetaal. Vier keer was er zelfs een volledig oranje podium, en ook dat was uniek te noemen.

Vooraf was er nogal wat kritiek geweest op de Winterspelen, die om meerdere redenen omstreden waren. Ze werden gezien als een propagandastunt van de Russische president Vladimir Poetin, die kosten noch moeite had gespaard om zijn (mede door de anti-homowetgeving en de inperking van de persvrijheid) geschonden internationale blazoen op te poetsen. Het werden dan ook de duurste spelen ooit. De totale kosten bedroegen – vooral dankzij een ongebreidelde corruptie – zo'n veertig miljard euro en dat was meer dan alle voorgaande Winterspelen bij elkaar!

Ook was de beveiliging ongekend zwaar vanwege de angst voor terreuraanslagen. De Spelen verliepen uiteindelijk probleemloos, ook al lag het weer soms dwars en moesten skiwedstrijden vanwege de mist worden uitgesteld.

Duigen

Enthousiast aangemoedigd door koning Willem-Alexander (die in tegenstelling tot veel andere staats-hoofden de Spelen niet boycotte) deden de Nederlandse sporters het ongekend goed. Vooral Ireen Wüst grossierde in medailles. Zij won twee

keer goud (op de drie kilometer en de ploegenachtervolgving, *boven*) en drie keer zilver en bracht haar totaal aantal Olympische medailles op acht. Daarmee werd ze de beste Nederlandse Olympiër uit de geschiedenis! Wüst won een van haar zilveren medailles op de 1.500 meter, waarop ze landgenote Jorien ter Mors een snellere tijd zag rijden. Ter Mors had gehoopt op de shorttrack toe te slaan, maar moest zich tevreden stellen met goud op de langebaan. Op die 1.500 meter werd Lotte van Beek derde. Een volledig Nederlands podium dus. Sven Kramer won ook twee keer goud

18.02 Thailand

zeker drie doden bij botsingen tussen demonstranten en oproerpolitie in Bangkok

19.02 Nigeria

tientallen doden bij aanval Boko Haram op school en op paleis van vroegere sultan van Sokoto

19.02 Thailand

antiregeringsdemonstranten omsingelen kantoor premier Yingluck Shinawatra

19.02 VS

internetbedrijf Facebook koopt berichtendienst WhatsApp voor 19 miljard dollar

20.02 Noord-Korea

ruim honderd Zuid-Koreanen mogen familieleden aan de andere kant van de grens bezoeken

(op de vijf kilometer en de ploegen-achtersvolging), maar werd op de tien kilometer 'slechts' tweede achter Jorrit Bergsma. Kramers droom om de foute wissel op die afstand van vier jaar eerder in Vancouver (die hem

toen goud kostte) voor eens en voor altijd uit de boeken te schaatsen, viel daardoor in duigen. Overigens zorgde Bob de Jong dankzij een derde plaats ervoor dat ook het podium van de tien kilometer volledig oranje

kleurde (*midden*). Eerder al was de vijf kilometer eveneens een volledig Nederlandse aangelegenheid geweest met goud voor Kramer, zilver voor Jan Blokhuisen en brons voor Bergsma.

Honderden schoolmeisjes ontvoerd

Extremisten van Boko Haram terroriseren Noord-Nigeria

NIGERIA Ze kwamen naar school om examen te doen en verdwenen in het niets. Dat lot trof zo'n driehonderd meisjes in de leeftijd van zestien tot achttien jaar, de meesten christen. Ze werden op 14 april ontvoerd door de radicaal-islamitische terreurbeweging Boko Haram (*onder*).

De ontvoering vond plaats bij het stadje Chibok in het noordoosten van Nigeria. In dit achtergestelde deel van het land voerden de moslimextremisten van Boko Haram (wat zoveel betekende als: 'westers onderwijs is zondig') al enige jaren een waar schrikbewind. Boko Haram was in 2002 opgericht als een beweging die zich afzette tegen westerse cultuur

en wetenschap; zo beschouwde Boko Haram-oprichter Mohammed Yusuf de theorie dat de aarde rond is als onislamitisch. De in het islamitische Noorden geldende sharia-wetgeving wilde Boko Haram aanscherpen en in heel Nigeria invoeren. In juli 2009 radicaliseerde de beweging verder nadat Nigeriaanse veiligheidstroepen het bolwerk van de islamisten in de

stad Maiduguri hadden aangevallen. Hierbij vielen meer dan zevenhonderd doden, onder wie leider Mohammed Yusuf.

Lukraak

Onder zijn opvolger, Abubakar Shekau, werd Boko Haram steeds gewelddadiger. Horeca, overheidsgebouwen, kerken en scholen waren de favoriete doelwitten van de jihadisten, die het lukraak uitmoorden van grote groepen mensen tot hun kerntaken rekenden. En ondanks een offensief van het regeringsleger in 2013 leek dit de extremisten steeds beter af te gaan. Van de naar schatting vijftienduizend burgers die Boko Haram sinds juli 2009 had gedood, kwamen er ruim 1.500 om in de eerste vier maanden van 2014. Op dezelfde dag dat de schoolmeisjes werden ontvoerd, doodde de terreurbeweging bijvoorbeeld meer dan tachtig mensen met een bomaanslag op een busstation in de hoofdstad Abuja (*rechtsboven*). De Nigeriaanse regering van president Goodluck Jonathan reageerde op de ontvoering als op zoveel wandaden van Boko Haram: laks en weinig betrokken. Het noordoosten van Nigeria was economisch niet van belang en bovendien politiek niet interessant voor de president omdat het in handen was van de oppositie. Ruim twee weken na de ontvoering was er nog geen enkele actie ondernomen en leken de ontvoerde meisjes in de vergeetput van het wereldnieuws te zullen belanden.

Leuze

Dat veranderde toen familieleden en andere boze burgers onder de leuze 'Bring Back Our Girls' de straat op gingen en hun protest via Twitter wereldwijde weerklank kreeg. Tal van prominenten, onder wie First Lady Michelle Obama, betuigden hun steun om de meisjes – 276 naar verluidt; enkele tientallen hadden weten te

ontsnappen – vrij te krijgen. Het bracht de Nigeriaanse autoriteiten in beweging, maar vooralsnog zonder resultaat. Eind mei maakte het leger bekend wel te weten waar de meisjes werden vastgehouden (vermoedelijk in het ontoegankelijke Sambisawoud nabij de grens met Kameroen), maar niets te kunnen doen zonder hun levens in gevaar te brengen. Een deal om de meisjes te ruilen tegen gevangengenomen Boko Haram-strijders zou op het laatste moment zijn afgesprongen. En daarna bleef het angstig stil over hun lot – tot wanhoop van hun moeders (*linksboven*). Ondertussen gingen de extremisten onverstoort voort op hun pad van

dood en verderf. Op 20 mei werden meer dan honderd mensen gedood bij een dubbele bomaanslag in de stad Jos (*midden*) en begin juni doodden als soldaten verklede Boko Haram-strijders minstens tweehonderd burgers bij aanvallen op drie dorpen in de deelstaat Borno. Zo regen de terreurdaden zich aaneen en werd Boko Haram een steeds groter probleem, niet alleen voor Nigeria maar voor de hele regio. Overigens kwamen de excessen niet slechts van één kant. Volgens Amnesty International maakte het Nigeriaanse regeringsleger zich bij de strijd tegen de extremisten eveneens schuldig aan oorlogsmisdaden. ❖

17.04 Mexico

Colombiaanse schrijver en Nobelprijswinnaar Gabriel García Márquez overlijdt op 87-jarige leeftijd

17.04 Nederland

EO-uitzending van *The Passion*, opgevoerd in Groningen, trekt meer dan drie miljoen kijkers

18.04 Algerije

zieke zittende president Abdelaziz Bouteflika (77) herkozen met 81 procent van de stemmen

19.04 Syrië

vier Franse journalisten vrijgelaten na bijna jaar gijzeling

20.04 België

groots opgezette musical *14-18* van Studio 100 gaat in Mechelen in première

Israëlich grondoffensief tegen Hamas

Burgerbevolking Gaza kind van de rekening

PALESTIJNSE GEBIEDEN Het was een deprimerend déjà vu: Israëlische tanks die de Gazastrook binnen rolden, zware explosies in dichtbevolkt gebied... De nieuwe ronde van grootschalig geweld tussen Israël en Hamas – de derde in zes jaar tijd – escaleerde op 17 juli tot een complete oorlog.

Directe aanleiding tot de nieuwe confrontatie was de moord op drie Israëlische tieners. De lichamen van de jongens, die op 12 juni op de Westelijke Jordaanoever waren verdwenen, werden op 30 juni gevonden in de buurt van de stad Hebron. Israël had Hamas al direct na hun verdwijning van betrokkenheid beschuldigd en was een grote operatie tegen de infrastructuur van de beweging op de Westoever begonnen. Daarbij vielen enkele doden en werden honderden Palestijnen gearresteerd. De oplopende spanning bereikte een kookpunt toen op 2 juli, daags na de begrafenis

van de drie tieners (*rechtsboven*), een Palestijnse jongen uit Oost-Jeruzalem werd ontvoerd en op gruwelijke wijze werd omgebracht. Enkele dagen later arresteerde de politie zes Israëliërs; zij zouden hebben gehandeld uit wraak voor de dood van de tieners. De twee Palestijnse Hamas-activisten die Israël van die moord verdacht, zouden uiteindelijk door Israëlische veiligheidstroepen worden gedood.

Spiraal

Na het laatste grote conflict tussen Israël en Hamas, in november 2012, was een bestand gesloten dat door de

fundamentalisten betrekkelijk goed was nageleefd; het aantal raketaanvallen vanuit de Gazastrook sinds die tijd was het laagste in jaren. Maar direct na de ontvoering van de drie jongens kwam er een nieuwe spiraal van luchtaanvallen en raketbeschietingen op gang die in de eerste week van juli ontspoorde in een regelrechte militaire confrontatie. Op 8 juli startte Israël een grootscheeps offensief vanuit de lucht en vanaf zee tegen doelen van Hamas en andere Palestijnse organisaties in Gaza, negen dagen later gevolgd door een aanval op de grond (waarbij onder meer Gaza-

18.07 Italië

oud-premier Silvio Berlusconi vrijgesproken van machtsmisbruik en aanzetten tot prostitutie

18.07 Nederland

herdenkingsdienst in Amersfoort voor Kris Kremers en Lianne Kroon, die op vakantie in Panama omkwamen

19.07 Nigeria

Boko Haram vermoordt meer dan honderd inwoners van Damboa, een stad in het noordoosten

20.07 Oekraïne

gevonden stoffelijke resten van slachtoffers MH17 overgebracht naar koelwagens in Toren

21.07 Nederland

in Nieuwegein wordt bijeenkomst gehouden voor nabestaanden slachtoffers MH17

Stad, links, en Beit Hanoun, onder, het zwaar te verduren kregen). Doel van de operatie was om een einde te maken aan de beschietingen van Israëlische steden en om het uitgebreide tunnelnetwerk te ontmantelen dat gebruikt kon worden voor terreuropertes in Israël.

Op 5 augustus werden de Israëlische grondtroepen weer teruggetrokken, maar pas op 26 augustus wisten de strijdende partijen een bestand voor onbepaalde tijd overeen te komen. In de vijftig dagen dat de oorlog om Gaza duurde, verloren ruim 2.200 mensen het leven. Slechts 72 van hen waren Israëliërs: 66 soldaten en zes burgers.

Wereldopinie

Door deze enorme discrepantie en de onbeschrijflijke verwoesting in de dichtbevolkte Gazastrook leed Israël in de strijd om de wereldopinie wederom een afgetekende nederlaag. Vooral de dood van vier Palestijnse kinderen op het strand van Gaza-Stad op 16 juli (*rechtsmidden*) en de bombardementen op drie VN-scholen

riepen veel afschuw en verontwaardiging op. De vier neefjes waren met anderen op het strand aan het spelen, toen zij vanuit zee werden beschoten; hun dood werd vastgelegd door buitenlandse journalisten die toevallig ter plekke waren. De drie scholen van VN-organisatie UNWRA deden dienst als noodopvang voor ontheemde burgers en kwamen op respectievelijk 24 en 30 juli en op 3 augustus onder vuur te liggen. Bij de beschietingen verloren meer dan veertig mensen het leven, onder wie tien VN-medewerkers. Hoewel eerder was gebleken dat Hamas VN-scholen gebruikte voor de opslag van wapens, konden volgens mensenrechtenorganisaties de aanvallen op de drie scholen – waar overigens géén wapens werden aangetroffen – op geen enkele manier worden gerechtvaardigd. Bovendien was het Israëlische leger bij herhaling gewaarschuwd dat er zich vluchtelingen in de nabijheid bevonden. In een reactie op de beschieting van de school in Rafah, op 3 augustus (*rechtsonder*), sprak VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon dan ook van

een ‘criminele daad’ en een ‘groeve schending van het internationaal recht’. Het kwam Israël op beschuldigingen van oorlogsmisdaden te staan. Dat iedere lukrake raketaanval en mortierbeschieting vanuit Gaza – meer dan 4.500 in totaal – eigenlijk ook aan die definitie voldeed, bleef in de wereldopinie grotendeels buiten beeld. Dat was paradoxaal genoeg te danken aan de effectiviteit van het Israëlische antiraketsysteem *Ijzeren Koepel*, waardoor deze terreuraanvallen op bevolkingscentra betrekkelijk weinig schade aanrichtten en nauwelijks slachtoffers maakten. ❖

21.07 VN

Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Timmermans spreekt Veiligheidsraad toe over MH17

22.07 België

koning Filip wijst twee formaten aan: Kris Peeters (CD&V) en Charles Michel (MR)

23.07 Nigeria

meer dan tachtig doden bij twee zelfmoordaanslagen in Kaduna door Boko Haram

MH17 uit de lucht geschoten

Nederland kondigt dag van nationale rouw af

OEKRAÏNE En zo werd dit het jaar met het vluchtnummer, het jaar van MH17. In de namiddag van 17 juli verdween de Boeing 777 van Malaysia Airlines boven oorlogsgebied in Oost-Oekraïne van de radar. Per ongeluk neergehaald door een luchtdoelraket van pro-Russische separatisten, zo luidde het meest waarschijnlijke scenario. Alle 298 inzittenden, onder wie 196 mensen met de Nederlandse nationaliteit, verloren het leven.

Twee bevriende stellen op weg naar Indonesië voor een fietstrektocht, een jong paar op huwelijksreis, twee gezinnen uit Rosmalen op vakantie naar Bali... mensen met allerlei achtergrond, uit alle delen van Nederland en uit negen andere landen waren in Amsterdam aan boord gestapt van de Boeing 777 met als bestemming de Maleisische hoofdstad Kuala Lumpur. Vlucht MH17, een gecombineerde vlucht van Malaysia Airlines en KLM, vertrok om 12.31 uur van Schiphol. De Boeing volgde de gebruikelijke route, over Oekraïne. In het oosten van dat land woedde weliswaar een gewapend conflict, maar de luchtvaartautoriteiten hadden daarin geen aanleiding gezien om het luchtruim

volledig te sluiten. Aangenomen werd dat verkeersvliegtuigen hoog genoeg vlogen om veilig te zijn voor oorlogsgeweld.

Om 15.20 uur – Nederlandse tijd, in Oekraïne was het een uur later – verloor de Oekraïense luchtverkeersleiding het contact met MH17. Het toestel vloog op dat moment op iets meer dan tien kilometer hoogte boven door pro-Russische separatisten gecontroleerd gebied. Brokstukken van het vliegtuig werden later aangetroffen verspreid over een oppervlakte van ruim 35 vierkante kilometer bij het dorp Hrabove (Grabovo). Alle inzittenden, 283 passagiers en vijftien bemanningsleden, kwamen om. Naast de 196 Nederlanders waren het vooral

Maleisiërs (42), Australiërs (27), Indonesiërs (11) en Britten (10) die het leven lieten; sommige passagiers hadden een dubbele nationaliteit waardoor soms afwijkende aantallen werden genoemd. Met uitzondering van de botsing tussen twee verkeersvliegtuigen op de luchthaven van Tenerife in 1977 (583 slachtoffers, onder wie 248 Nederlanders) was het de grootste vlieg-ramp uit de Nederlandse geschiedenis.

Doorboord

Wat was er gebeurd? Volgens de eerste bevindingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, die door de Nederlandse regering was belast met het onderzoek naar de ramp, was

23.07 Taiwan

48 doden bij ongeluk met passagiersvliegtuig van TransAirways op eilandje Penghu

24.07 Mali

toestel Spaanse Swiftair dat met 116 inzittenden op weg was van Burkino Faso naar Algerije crasht

24.07 VS

executie van ter dood veroordeelde moordenaar Rudolph Wood duurt bijna twee uur

25.07 België

Vlaams-nationalist Geert Bourgeois (N-VA) beëdigd als minister-president van Vlaanderen

25.07 Nigeria

ebolavirus maakt ook slachtoffers in miljoenenstad Lagos

de Boeing in de lucht uiteengevallen na van buitenaf te zijn doorboord ‘door een groot aantal voorwerpen met hoge energie’. Over wat die voorwerpen waren liet de Onderzoeksraad zich in zijn tussenrapport van 9 september niet uit, de onderzoekers volstonden met de conclusie dat voor menselijk falen of technische mankementen geen enkele aanwijzing was gevonden. Tot het fatale moment waarop de gegevensstroom in de zwarte dozen ophield, verliep vlucht MH17 normaal. Maar het patroon van de inslagen in het toestel viel te rijmen met de schade die door een exploderende luchtdoelraket zou zijn veroorzaakt.

Dat MH17 uit de lucht was geschoten door een luchtdoelraket van het type Buk, afgevuurd door pro-Russische separatisten, was vrijwel vanaf het begin het meest aannemelijke scenario geweest. De separatisten hadden geavanceerd wapentuig buitgemaakt op de Oekraïense strijdkrachten, waaronder mogelijk een Buk-systeem van Russische makelij, en waren ook vanuit Rusland van allerlei zware wapens voorzien. Drie dagen eerder, op 14 juli, was boven Oost-Oekraïne een Antonov-transporttoestel van de Oekraïense luchtmacht neergehaald dat op zo’n 6.500 meter hoogte vloog. En het leek erop dat de separatisten in de veronderstelling verkeerden dat zij opnieuw een dergelijk vliegtuig hadden weten te raken, zo bleek uit een later haastig verwijderd bericht op het Russische Facebook van hun

‘minister van Defensie’ Igor Strelkov en uit telefoonverkeer dat door de Oekraïense geheime dienst was onderschept.

Gehannes

Na het bekend worden van het lot van MH17 streden in Nederland verdriet, afschuw en woede om voorrang. Medeleven met de nabestaanden vermengde zich met verontwaardiging over deze ongehoorde aanslag en de respectloze manier waarmee de pro-Russische rebellen (*linksonder*) eerst de toegang tot het rampgebied blokkeerden en vervolgens met de lichamen en de bezittingen van de slachtoffers leken om te gaan. Een foto van een separatist die een knuffel van een verongelukt kind omhoog-

hield – triomfantelijk naar het scheen (*boven*) – riep een beeld op dat later niet de hele werkelijkheid bleek. Een tegelijkertijd opgenomen filmpje liet zien dat de man nadat de bewuste foto gemaakt was de knuffel teruglegde, zijn hoofd ontblootte en een kruis sloeg. En ook het veel bekritiseerde ‘gehannes’ met de lichamen na de ramp bleek achteraf een vertekend beeld te zijn geweest. Hulpdiensten in het rebellegebied hadden met hulp van honderden vrijwilligers hun werk bij de berging van de slachtoffers onder moeilijke omstandigheden naar behoren gedaan, zo erkende de Nederlandse regering later. Ook al geschiedde dat niet volgens de gebruikelijke voorschriften. Mede door het oplaaierende strijd-

Lokhomo nekt Hoes

Afgetreden burgemeester klaagt PowNed aan

NEDERLAND Het was een stunt van *PowNews* (onder). In de laatste uitzending van het programma werden beelden getoond, gemaakt met een verborgen camera. Te zien was hoe Onno Hoes, sinds 2010 burgemeester van Maastricht, zich liet verleiden tot een aantal dates met de veel jongere Robbie Hasselt. Vanwege alle commotie rond het filmpje besloot Hoes op 10 december op te stappen.

Onno Hoes was in 2013 in opspraak gekomen toen hij in een hotellobby werd betrapt terwijl hij een veel jongere man zoende. Bovendien had hij zichzelf met ontbloom bovenlijf aan-geprezen op de gaydatingsite Grindr. Hoes was toen nog getrouwd met producent Albert Verlinde en de gemeenteraad van Maastricht vond zijn gedrag een burgemeester onwaardig. Hij mocht aanblijven, maar diende wel zijn leven te beteren.

Een jaar later was de 53-jarige Hoes (rechts) vrijgezel: zijn huwelijk was op de klippen gelopen. Toch wilde *PowNews* Hoes' gedrag aan een test onderwerpen en stuurde de 20-jarige

Hasselt op hem af met een verborgen camera. Te zien was onder meer dat de burgemeester inzage gaf in zijn werkagenda. Ook werd in het programma vrijelijk geciteerd uit de chatsessie van Hoes en Hasselt.

Schaamteloos

PowNews en Hasselt verdedigden hun 'journalistieke' handelwijze door te zeggen dat ze een maatschappelijke misstand aan de kaak wilden stellen. Welk belang er mee gediend was, behalve de eigen kijkcijfers, werd niet duidelijk. Alom werd er schande

gesproken over de uitzending en de flagrante schending van het privéleven van een publiek persoon.

De gemeenteraad van Maastricht reageerde halfslachtig en liet Hoes een tijdje 'bungelen'. Toen hem duidelijk werd dat een meerderheid in de raad geen vertrouwen meer in hem had, besloot hij zijn ambt neer te leggen. Hoes vond dat hem niets te verwijten viel en dat hij schaamteloos in de val was gelokt. Hij deed daarom aan-gifte wegens smaad en laster tegen *PowNed*, de omroep die verantwoordelijk was voor *PowNews*. ❖

Woede over vrijspraak agenten

Rassenkwestie laait weer op door politiegeweld

VS 'Zwarte levens doen ertoe.' Dat was een van de leuzen waarmee boze betogers in Washington, New York (*boven*) en andere steden op 13 december het optreden van de politie tegenover zwarte Amerikanen aan de kaak stelden.

De dood door politiekogels van de ongewapende tiener Michael Brown in Ferguson, Missouri, was in augustus aanleiding geweest tot dagenlange demonstraties en rellen (zie p.111). Toen op 24 november bekend werd dat de betrokken agent, Darren Wilson, vrijuit ging, sloeg in Ferguson wederom de vlam in de pan. Tijdens gewelddadige protesten gingen gebouwen in vlammen op en werden winkels geplunderd. Ook elders in de Verenigde Staten werd massaal en meestal vreedzaam tegen de uitspraak betoogd.

De verantwoordiging over de bejegening van zwarte Amerikanen door de politie kreeg een nieuwe impuls, toen op 3 december opnieuw een blanke

agent vrijgesproken werd van vervolging voor de dood van een zwarte man. Het ging om de 43-jarige Eric Garner, die op 17 juli was overleden nadat hij bij een arrestatie door agent Daniel Pantaleo in een wurggreep was genomen. Garners laatste woorden, 'Ik krijg geen adem', waren veelvuldig terug te zien op spandoeken en T-shirts bij de vele demonstraties die op de jury-uitspraak volgden.

Wraak

De cijfers leken de betogers gelijk te geven: Afro-Amerikanen werden veel vaker aangehouden en kregen ook veel vaker te maken met geweld van de kant van de politie dan andere bevolkingsgroepen. Op papier waren

er gelijke rechten en zelfs de eerste burger van het land was sinds 2008 van Afro-Amerikaanse afkomst. Maar de sociaaleconomische positie van zwarte Amerikanen was nog steeds slecht, zij zaten in de hoek waar de meeste klappen vielen.

De protesten verliepen over het algemeen vreedzaam, maar op 20 december vond een gevaarlijke escalatie plaats. In New York schoot de 28-jarige Ismaaiyl Brinsley onverhoeds twee agenten dood in hun patrouillewagen. De schutter, die daarna zelfmoord pleegde, zou gehandeld hebben uit wraak voor de dood van Brown en Garner. Familieleden van beide mannen reageerden ontzet en riepen op tot kalmte en vreedzaam protest. ❖

13.12 Duitsland
legendarische spelshow
Wetten dass...? na 33 jaar
voor de laatste keer uitge-
zonden

14.12 Turkije
journalisten, scenarioschrij-
vers en mediabestuurders
opgepakt wegens kritiek op
regering

15.12 België
algemene staking tegen
bezuinigingsplannen van
de regering-Michel legt
land plat

16.12 Nederland
kabinetscrisis na wegstem-
men Zorgwet door drie
PvdA-senatoren

17.12 Nederland
centrum in Roermond
afgesloten nadat bij brand
asbest is vrijgekomen